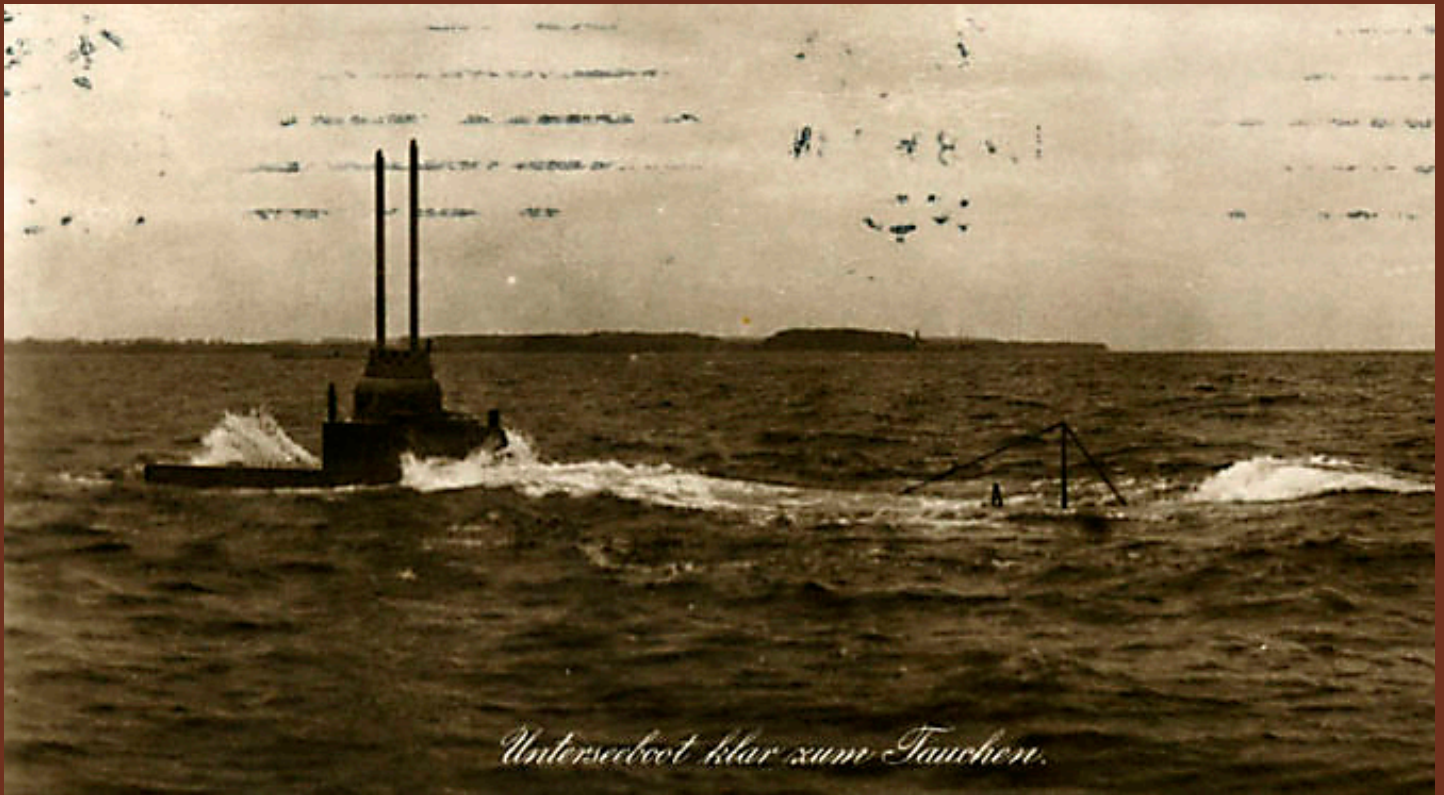

Minder fra Verdenskrigen

Om krigsforliste Søfolk fra Nordby, Fanø

Ved Kordegn C. N. Mølgaard,
Nordby

Forside billed er lånt fra:
Sønderjyderne og Den store krig 1914 - 1918
<https://denstorekrig1914-1918.dk/tag/soekrig/>

Minder fra Verdenskrigen

Om krigsforliste Søfolk fra Nordby, Fanø

Den 9. December 1923 anfløres på Nordby vestre Kirkegård på Fanø dem Mindesten over de Søfolk, som med Hjemsted i Nordby Sogn fandt deres Død på Havet under Verdenskrigen og som Følge af denne. Stenen bærer følgende Indskrift:

Minde om dem, som blev derude.
Kaptajnerne: Svend L. Svendsen, Morten J. Lauridsen,
Niels H. Clausen, Mads L. Nielsen, Niels Iversen,
Hans P. Mikkelsen og Morten J. Danielsen.
Styrmændene: Niels H. Jessen, Anders L. Jeppesen,
Niels P. Winther, Niels M. Nielsen, Niels A. Pedersen
og Hans Søbygård.
Hovmestrene: H. B. L. With og Hans Rindby.
Matroserne: Hartvig Christiansen, Anton B. Meinertz og
Karl L. Christensen.
Kok: Jens M. Hansen.
Fisker: Chr. E. Toft.
På Fodstykkets Forside står:
Fædre og Sønner har Dybet begravet,
Takken dog stiger til Gud over Havet.
Og på Fodstykkets andre Sider står:
Verdenskrigen 1914-18.

Samtidig indsattes i Nordby Kirkes Sydvæg en Marmortavle med følgende Indskrift:

»Denne Mindetavle indsattes i Nordby Kirke i Året 1923 i taknemmelig Erindring om de Søfarende fra Nordby Sogn, som under Verdenskrigen 1914-18 satte Livet til under deres farefulde Gerning i Fædrelandets Tjeneste.

Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet«.

Desuden bærer Tavlens Indfatning som symbolsk Prydelse udhugget en Lampe og et Anker.

Skønt Danmark under den store Verdenskrig 1914-18 jo var neutral Stat, fik vi dog alle Krigens Virkninger at føle, - mér eller mindre efter vor Stilling og Erhverv. Men ingen Stand i vort Land kom ud for tilnærmelsesvis så hård en Tørn som vor Sømandsstand. Rædslerne på Havet blev, især efter Proklameringen af den hensynsløse Undervandskrig i Februar 1917, efterhånden ligeså frygtelige, ja, vel endnu frygteligere end Krigsrædslerne på Landjorden, og de Dramaer, Havet blev Vidne til, lader sig ikke beskrive, næppe nok tænke. Og Danmark, der ifølge geografiske og andre Forhold var henvist til at søge over Havet, fik derved, skønt altså neutral Stat, i høj Grad Søkrigens Rædsler at føle. Men under disse for vort Fædreland så vanskelige Forhold viste de danske Sømænd sig igen som »Fædrenes værdige Sønner«; thi skønt de sejlede, ikke alene med Livet som Indsats, men også med Udsigt til den mest barbariske Behandling, så holdt de trofast Forbindelsen ved lige med Udlandene og skaffede os derved de mange forskellige Livsfornødenheder hjem, så Danmark kunde gå så forholdsvis uskadt ud af den store Verdenskrig, som vi jo gjorde.

Men den Æreskrans, som vor Sømandsstand derved bandt sig, måtte betales med Tabet af mangan brav Sømand, der, trodsende Havets Rædsler: Miner, Ubåde, Torpedoer og alt det andet, lød Pligtens Bud og gik ud, da Fædrelandet havde Brug for raske og uforfærdede Mænd.

Det er en Selvfølge, at en så udpræget Søfartsby som Nordby på Fanø måtte blive hårdt ramt, og vel få eller ingen Byer her i Landet har efter sin Størrelse lidt større Tab ved Krigen. 20 Mænd i Alderen fra 58 til 17 År var det Offer, Krigen krævede af en By på godt 2000 Indbyggere, og disse 20 Mænd efterlader 11 Enker og 42 Børn foruden for de ugiftes Vedkommende Forældre og andre pårørende, så det er let forståeligt, at i mange af den lille Bys Hjem har Krigen kastet sin mørke Skygge ind; og skønt Tiden jo kan mildne selv tunge Sorger og Savn, så står dog endnu Krigen for mange her som den store Rædsel og Røveren af Hjemlivets Glæde og Lykke.

Bag hvert af de 20 Navne står en Tragedie, mér eller mindre grufuld efter de Omstændigheder, hvorunder de pågældende fandt Døden. For en Dels Vedkommende er disse Omstændigheder ukendte og vil

for bestandig vedblive at være det, da, som det hedder i Beretningerne, »Mandskab, Skib og Ladning forsvandt sporløst«. Men for en anden Dels Vedkommende vil Søretternes Protokoller for Efterslægten kunne give Detailoplysninger, der tilstrækkelig tydeligt belyser de jernhårde Vilkår, vore Søfolk var underkastede under Verdenskrigen, især dens sidste Del.

Her skal i det efterfølgende anføres nogle Eksempler på Krigsførelsen til Søs til Belysning af danske Søfolks Kår under Verdenskrigen, især i Årene 1917-18, idet det bemærkes, at Eksemplerne gengives her efter den Samling af Søforklaringer over krigsforliste danske Skibe, som Handelsministeriet udsendte i December 1921.

Samtlige Forklaringer er bekræftede ved Ed og er derfor afgivne i nøjeste Overensstemmelse med Sandheden; herved kommer der noget kort og knapt over Formen, men tillige noget fast og troværdigt, der ikke efterlader nogen Tvivl om Pålideligheden. Søfolkene, der jo gerne er Folk af få Ord, har kun besvaret bestemte Spørgsmål og så holdt det øvrige for sig selv, og dette har i mange Tilfælde været det ikke mindst uhyggelige. Men derom får man i Reglen kun Besked på Tomandshånd ved direkte Spørgen, og når Situationen ikke er så alvorlig som foran en Retsskranke.

De anførte Eksempler omfatter dels nogle af de fra Fanø omkomne og dels andre Skibe og Personer, hvis Oplevelser er karakteristiske for Vilkårene på Havet under Krigen.

S/S »Rosborg« af København,

sænket i Nordsøen den 3. Marts 1917 på Rejse fra Baltimore til Århus med 2593 Tons Majs. - 6 Omkomne.

Udskrift af Søforhørsprotokollen ved Sø- og Handelsretten i København, År 1917, den 17. Marts Kl. 12 Middag blev i Ekstraret afholdt Søforhør i Anledning af, at S/S »Rosborg« er sænket af tysk Undervandsbåd. Der fremlagdes Rapport over »Rosborg«s Rejse fra Kirkwall den 2. Marts d. A., og til Torpederingen skete den 3. Marts d. A.

Rapporten er sålydende:

Den 2. Marts Kl. 10 Formiddag blev Skibet frigivet og fik Tilladelse til at afsejle ved Mørkets Frembrud; en svensk Fyrbøder blev af den svenske Konsul sendt om Bord for at tages hjem som Passager. Den 3. Marts, Lør-

dag Kl. ca. 9 Formiddag, hørtes et Skud og kort efter atter et. Maskinen blev straks stoppet og alle Mand beordret til Bådene klar, og der uddeltes Redningsbælter til hver især. Der observeredes da en tysk Ubåd om Bagbord, lidt til agten for tværs i ca. 2 Kml. Afstand. Den kom hurtigt op mod Skibet og afskød stadig skarpe Skud, endnu inden Bådene var affirede. Et Projektil ramte Tværbunken agten for Bestiklukafet om Bagbord, hvorved Letmatros H. Andersen af en Splint såredes ufarligt i det ene Øre. Kl. 920 var Bådene affirede og en Del af Skibets Papirer samt Besætningens Søfartsbøger, så meget der i Skyndingen kunde fås fat på, blev medtaget i Styrbords Båd; men denne Båd, som var til Luvart, blev under Nedfiringen fyldt med Vand, slap dog klar af Skibssiden og bort fra denne. Skibets Fører var imidlertid løbet hen til Bestiklukafet for at hente et Kort, og da han så, at han ikke kunde komme med Styrbords Båd, tilkaldte han Bagbords Båd og slap ned i denne.

De roede nu hen mod Ubåden for at vise de Papirer, Føreren havde hos sig; men Ubåden vedblev at beskyde Skibet og samtidig fjerne sig, hvorfor dette opgaves, og de roede nu op mod Luvart for om muligt at se at komme Styrbords Båd til Hjælp; men Båden kunde ikke ses. Kl. ca. 945 affyrede Ubåden et stort Projektil, som antages at være en Torpedo, der ramte Bagbords Side af »Rosborg«s Kedelrum, hvorefter Båden fjernede sig i nordlig Retning uden at bekymre sig om Besætningens Skæbne. Efter at være ramt af Torpedoen, krængede »Rosborg« over til Styrbords Side, gik helt rundt med Bunden i Vejret og sank med Agterskibet nedefter. Stævnen vedblev at holde sig oven Vand i ca. 5 Minutter, og Kl. ca. 10³⁵ var »Rosborg« fuldstændig forsvundet.

Der søgtes nu videre efter Styrbords Båd; men man kunde stadig ikke få Øje på den. Derimod sås ca. ½ Time senere en Damper kommende Vester fra og holdende hen mod Ulykkesstedet: det viste sig at være S/S »London« af København, Kapt. C. Larsen, som gik samtidig med »Rosborg« fra Kirkwall, og der roedes op til denne Damper, hvorpå Bådens Besætning blev bjerget, og Båden hejst i Taljer for en eventuel ny Torpedering. Kl. 1130 var dette Arbejde udført. Der sendtes da en Mand tilvejs for at holde. Udkig efter Styrbords Båd, og samtidig gik »London« hen imod det Sted, hvor »Rosborg« var sunket. Noget efter opdagedes Båden i S. S. V.-lig Retning, og der holdtes op mod den, medens alle Redningsmidler blev gjort klare for at kastes ud til Båden, når denne kom Skibet nær. Da Båden kom så nær, at Linerne og Kran-

sene kunde kastes ud til Folkene, blev dette gjort, og en Mand kom hurtigt om Bord. Imidlertid kæntrede Båden, og af de ombordværende lykkedes det at bjerge 2. Styrmand C. Olsen og Fyrbøder P. Ingversen ilive. Fyrbøder Å. Smidt blev også bjerget, men i livløs Tilstand, og trods ihærdige Oplivningsforsøg, som varede ca. 1½ Time, lykkedes det ikke at bringe ham til Live igen. Af den øvrige Besætning forsvandt 1. Mester C. P. Dahl-Pind, Hovmester H. Rindby, Matros Per Nilsson og Tømmermand Olsen, medens Messedreng H. Jönsson ifølge 2. Styrmands Udsagn forlængst var omkommen. 1. Mester og Hovmesteren forsvandt under Båden. Matrosen og Tømmermanden fik fat i Linerne, men var så udmattede, at de lod disse gå og forsvandt under Vandet. Skibet blev endnu en Tid på Stedet for at se, om der var mere at g#re; men der sås intet, og det fortsatte derpå sin Rejse. Fyrbøder Å. Smidt blev indsyet i Sejldug med påhængt Vægt; derefter stoppedes Skibet, og han begravedes på Sømandsvis i Søen.

Ombord i »London« blev der i alle Måder sørget godt for den redede Besætning.

»Rosborg« var på hele Rejsen forsynet med de foreskrevne Nationalitetsmærker og Navn på Siderne; Flaget agter og Kontorflaget var hejst, og m. H. t. Skibets Navigering var denne en Følge af en mundtlig, hemmelig Samtale med det engelske Admiralitet i Kirkwall.

De mødende af Besætningen henholdt sig til den fremlagte Rapport som rigtig i et og alt. - Samtlige de mødende forklarede hver for sig, at de ikke har set noget Mærke på Ubåden.

Kapt. Petersen og Fyrbøder Ingvarsen forklarer, at de af Ubådens Besætnings Uniformer med Sikkerhed mener at kunne skønne, at dens Nationalitet var tysk.

Maskinmester Axelsen mener at kunne sige det samme efter Ubådens Form at skønne.

Samtlige de mødende bekræftede derefter, lovlig forberedte hver for sig, den af dem afgivne Forklaring med Lovens Ed.

Søforhøret sluttet. Retten hævet.

S/S »Ester« af Esbjerg,

skudt i Sænk i Nordsøen den 1. April 1917 på Rejse fra Methil til Århus med 1854 Tons Kul. Ingen omkomne.

Sø- og Handelsretten i København gør vitterligt:

År 1917, den 17. April Middag Kl. 12 blev i Ekstraret foretaget Søforhør i Anledning af S/S »Ester«s Sænkning.

Der fremlagdes en Notits og et Uddrag af Skibsdagbogen, der gennemgås med de mødende og erklæres rigtigt. Kaptajnen forklarer, at Skibsdagbogen endnu ikke er hjemkommen.

Uddrag af S/S »Ester«s Skibsjournal:

Torsdag den 1. Februar 1917 var Skibet tillastet i Methil med ca. 1860 Tons Kul til Århus.

Mandag den 5. Februar blev Skibet af de engelske Myndigheder beordret til Leith Red.

Fredag den 30. Marts fik Skibet Tilladelse til at fortsætte Rejsen fra Leith til Århus.

Søndag den 1. April, da Skibet befandt sig på ca. 56° 32' N. B. og 4° 18' 0. L. hørtes Kl. 5³⁰ p. m. et Skud, og straks efter sås en Undervandsbåd på Styrbords Låring ca. 1,5 Sml. borte. Ubåden vedligeholdte stadig Skydning mod Skibet, og Kuglerne vandede rundt omkring i Nærheden. Efter 3. Skud blev Maskinen stoppet og Besætningen kaldt til Redningsbådene. Disse blev sat ud og bemandede. Det 5. eller 6. Skud fra Ubåden ramte Forskibet, Redningsbådene blev holdt agter efter, vel klar af Skibet; men desuagtet vandede Granaterne fra Ubåden nærmere og nærmere ved Bådene, så disse hurtigt måtte roes bort med Vinden. Ubåden observeredes derefter gå klods op på Siden af »Ester« og sænke den med Granater. Efter ca.. 1 Kvarter vendte Damperen om på Siden og sank.

Efter at Skibet var sænket, sejlede Ubåden bort uden at komme Bådene på Prajehold. Vinden var østlig med tiltagende Kuling, så Redningsbådene lagdes for Søankrene for Resten af Natten. Ud på Natten blæste det op til Snestorm, så Bådene tog en Del Vand over.

Mandag den 2. April. Ved Middagstid stilnede Stormen pludselig, og Solen kom frem. Lagde Årene ud og roede i Ø. N. Ø. Retning. Efter 6 p. m. friskede Vinden fra Ø. S. Ø., og med Sejlene til stod Bådene N. Ø. efter. Kulingen tiltagende.

Tirsdag den 3. April, Kl. 2 a. m. Indtog Sejlene og lagde Bådene for Søankrene igen, da det blæste så stærkt, at Sejlene ikke kunde føres. Drev således hele Dagen. Ca. 10 a. m. observeredes en stor tysk Ubåd ca. 0,5 SmL til Luvart. Der gjordes Nødsignal; men Båden sejlede bort.

6 p. m. lagde Vinden sig noget. Blev liggende for Søankrene Natten over.

Onsdag den 4. April. Vinden drejede fra om Morgenen gennem S. 0. og Syd til S. V., hvorfra den efterhånden friskede op. Holdt Bådene under Sejl i N. Ø.-lig Retning hele Dagen.

Torsdag den 5. April. I Løbet af Formiddagen blæste det op til S. V. Storm med svære Snebyger. Kl. 9 a. m. lagde Bådene påny for Drivankrene. Stillingen var efterhånden meget kritisk, da Søen blév levende og stadig, brød. Besætningen var våd og forkommen og Drikkevandet ved slippe op; Kl. 4²⁰ p. m. satte påny Sejl og lænsede N. 0. efter. 7²⁰, da Bådene befandt sig på 58° 10' N. B. og 4°50' Ø. L., observeredes Toplanterne af en Damper. Satte Raketter op, som straks blev set. Damperen stod ned mod os og tog alle om Bord. Kl. 9 p. m. var alle reddede, og Damperen, som var S/S »Borneo« af Amsterdam, var på Rejse til Amsterdam. - Lørdag den 7. blev Besætningen landsat i Yjmuiden og indlagt på Røde Kors Station der.

H. M. Lund,	J. Rasmussen,	V. F. Jensen,
Kaptajn.	2. Mester.	Matros.
	Hans Mortensen,	
	Matros.	

Fremlagt i Sø- og Handelsretten den 17. April 1917.

Kaptajnen forklarer, at »Ester« førte dansk Flag og danske Mærker. Der var intet Signal set eller hørt fra Ubåden, førend man hørte Skuddet fra denne. Og den vedblev derefter at skyde mod »Ester« uden at give noget Signal. Efter at hele Besætningen var gået fra Borde i Bådene, og disse var roede et Stykke bort fra „Ester“, syntes Granaterne fra Ubåden desuagtet at vande nærmere og nærmere ved Bådene. De roede da bort med Vinden, hvorefter Ubåden skød »Ester« i Sænk. Ubåden førte stadig ikke Nationalitetsflag og gav intet Signal til dem eller tog sig noget som helst af Bådene. Vi var da i en Afstand af ca. 132 Sømil både fra Hanstholm og Lindenæs. Vinden var østlig, tiltagende Kuling og Søen rejsende. Der var ingen andre Skibe i Nærheden.

3. Dagen, da Stormen var på sit højeste, så de en stor Ubåd, som de antog for tysk, men som ikke tog nogen Notits af deres Nødsignal. Først efter godt 4 Døgns Forløb blev de alle optagne af S/S »Borneo«. De var

da endnu i en Afstand af 30 Sml. til den norske Kyst, og Komparenten tvivler om, at hele Besætningen, hvis den skulde have nået Kysten, kunde have overstået Kulden. Det blev Snestorm den næste Nat. Der var slet ikke fra Ubåden prajet om nogetsomhelst.

De øvrige mødte bekræftede Kaptajnens Forklaring. Kaptajnen forklarede på Anledning, at han havde fået Ordre til at følge Kysten fra Leith til Farn Island og derfra sætte Kursen mod Hanstholm, og denne Kurs fulgte han.

Søforhøret sluttet. Retten hævet.

3m Skonnert »Bris« af Rødby Havn,

skudt i Sænk i Atlanterhavet den 5. April 1917 på Rejse fra Livorno til Vejle med 93 Tons Foderstoffer. 2 Omkomne.

Udskrift af Rødby Købstads Justitsprotokol:

År 1917 den 30. April, Formiddag Kl. 11, blev Rødby Købstads Soret sat på Rådhuset i Rødby, hvor foretoges Søforklaring i Anledning af, at 3m Skonnert »Bris« er torpederet.

Til Forklarings Afgivelse mødte Føreren af det nævnte Skib, Carl Johansen, der fremlagde en af ham afgiven Rapport, dateret 27. ds., hvilken oplæstes for ham og af ham i et og alt godkendt Rapporten er sålydende:

Skibet afsejlede 1. Februar fra Livorno med 93 Tons Risfodermel til Vejle. Modtageren var efter Conossementet Købmand P. Holst, Vejle.

Den 17. Marts opankrede Skibet på Stornoway Red.

Den 26. Marts blev Skibet frigivet og afsejlede Kl. 4 Eftermiddag.

Den 29. Marts Kl. 12 Middag pejledes Sulekær Rock.

Den 5. April pejledes Butt of Levis. Kursen fremdeles Østover. Vinden N. N. Ø. og Snebyger. Bramsejlskuling.

Kl. 2 Eftermiddag kom der pludselig en Ubåd til Syne forude om Styrbord ca. 200 Alen borte. Just som vi så ham, begyndte han at skyde på os uden at give noget som helst Signal. De første Skud borttog Sejlene og en Del af Bovsprydet, og Kok Anker Hansen, som blev beordret til at være behjælpelig med Nedfiring af Båden, løb forud muligvis for at bjerge noget Tøj, og blev således skudt på Fordækket. Et andet Skud eksploderede nær agter og dræbte Ungmand P. Jørgensen, der var i Færd med at hejse det danske Flag. Skipperen forsøgte at bjerge Skibets Vær-

digenstande; men et andet Skud eksploderede over Kahytten, så Skibet forlodes uden at have været i Stand til at bjerge noget af dets Papirer. Fra Ubåden sås, til vi forlod Skibet, medgik 5-6 Minutter. Vi forsøgte nu at nærme os Ubåden, men da vi kom op til ham, holdt han længere ned mod Skibet, stadig affyrende Skud, ialt 30-40, og efter ca. 1 Times Forløb begyndte Skibet at hælde Styrbord over, hvorefter det sank.

Vi satte Kursen efter Butt of Levis, så godt det lod sig gøre. Kl. ca. 6, da en Snebyge kom op og iorårsagede en Del krap Sø, væltede Båden med Bunden i Vejret, så alting ombord mistedes; dog lykkedes det, da Båden igen var på ret Køl, at bjerge to Årer, hvoraf den ene var brækket.

To af os holdt sig svømmende ved Jollen, medens den tredie lettede den noget for Vand, indtil vi alle tre kunde komme til at øse igen.

Vi roede med Søen ned uden rigtig at kunne holde Kurs begrundet på Regndis; men Kl. 3 Morgen kom Land til Syne, og det lykkedes Kl. ca. 5½ at lande Båden i Shader Bugt. Samme Dag overførtes vi til Stornoway, hvor Søforhør afholdtes på Toldboden.

Bagenkop, den 27. April 1917.

K. Johansen, Fører.

Han havde intet til denne at tilføje, men ønskede at udtale, at såvel han som Resterne af Mandskabet .såvel på Stedet, hvor han landede, som i Stornoway blev behandlet med overordentlig Imødekommehed af Befolkningen og den danske Konsul i Stornoway. På Anledning forklarede Komparenten, at Skibet var påmalet to store danske Flag på hver Side, og mellem disse Flag stod malet med store Bogstaver »Danmark«. Endvidere forklarede Komparenten, at han er aldeles sikker på, at det var en tysk Ubåd, der sænkede Skibet; ganske vist havde Ubåden intet Kendetegn; men Komparenten var så nær ved den, at han kunde se, at det var tyske Marinesoldater. Oplæst. Vedtaget. Komparenten bekræftede med sin Ed den af ham således afgivne Forklaring.

Komparenten aftrådt. Søretten hævet.

3m Skonnert »H. B. Linnemantim« af Marstal,

beskudt i Atlanterhavet den 4. April 1917 på Rejse fra Gøteborg til Casablanca med Træ. 4 Omkomne.

Sø- og Handelsretten i København gør vitterligt:

År 1917, den 12. Maj Kl 12 blev i Ekstraret afholdt Søforhør i An-

ledning af, at Skonnerten »H. B. Linnemann« er bleven beskudt af en Ubåd. Af Besætningen mødte Styrmand Joh. Kristian Rasmussen. Styrmanden forklarede, at Skibet sejlede med en Ladning Træ fra Gøteborg til Casablanca. Ubåden førte intet Nationalitetsflag eller Nr. og gav intet Signal. Så snart den var kommen i Sigte, højste Skibet Signal »Læk Skib«, og straks, da Skydningen begyndte, de danske Flag. De lod derhos straks Skibet luve til Vinden, så det standsede; men Ubåden blev ved at skyde. De gjorde Bådene klar for at sætte dem i Vandet; men mens de var ved det, ramte Skudene Bådene. Den ene Båd gik helt i Stykker, den anden ramtes af et Par Kugler, så den ikke kunde sættes i Vandet, før den var repareret. Der var intet andet at gøre end søge Ly for Kuglerne. De havde straks begyndt at forsøge at sætte Bådene i Vandet; men de havde ikke fået Tid til at gøre dette.

Komparenten tog et Livbælte på og firede sig udenbords, hvad 2. Styrmand også en Tid gjorde, til den modsatte Side af den, hvor Ubåden var. Da Vidnet atter kom op, idet han ikke kunde holde sig længere i Vandet for Kulde, var et Par af Mandskabet sårede. Ubåden vedblev at beskyde Skibet, idet den også beskød det fra Boven gennem de vandtætte Skodder, og tilsidst skød Roret af. Skibet vedblev imidlertid at flyde på Lasten, og Ubåden forsvandt derefter efter at have beskudt Skibet i Va Times Tid. Både Føreren og Bådsmanden var da døde efter at være bleven ramte af Kugler i Hovedet.

Da både Rigning og Skrog var søndereskudt, var der intet andet at gøre end at forlade Skibet efter at have beslået den ene Båd med Sejl. Omtrent Kl. 11 Formiddag forlod de overlevende derefter Båden. Det var da næsten stille, men blæste senere op fra Vest, og de nåede først de 30 Kvartmil til Land Kl. 1 om Natten. De to af de hårdtsårede var da døde et Par Timer efter, at de havde forladt Skibet, nemlig Matros Poul Brandt af Frederikssund. Han var bleven ramt i Ryggen bag højre Skulder. Han var efter at være bleven ramt sprunget over Bord, men var atter bleven reddet ombord og lagt i sin Køje, til de forlod Skibet. Den anden var Kok C. C. Hansen af Rudkøbing. Vidnet så ikke, hvor han var ramt, men han led stærke Smerter; begge var omtrent fra Bevidstheden hele Tiden, og der var intet at stille op med dem. De to andre hårdtsårede blev bragt i Land i Westport. Vidnet blev ramt af Stumper i Armen og er ikke kommen sig fuldstændig endnu.

Ubåden beskød Skibet uafbrudt, blot engang imellem med nogle

Minutters Ophold, til Røgen var for svunden, så den kunde se Skibet. Den gav ikke Besætningen nogen Lejlighed til at slippe fra Skibet.

Oplæst. Vedtaget. Retten hævet.

S/S »Carmen« af København,

minesprængt i Skagerak den 2. Februar 1919 på Rejse fra København til Tyne i Ballast. 17 Omkomne.

Sø- og Handelsretten i København gør vitterligt:

År 1919, den 6. Februar Eftermiddag Kl. 1 blev afholdt Søforhør i Anledning af, at Dampskibet »Carmen« er minesprængt. - Mødt var Matros H. P. Petersen.

I Retten fremlagdes Rapport sålydende:

Undertegnede Matros H. P. Petersen, der var forhyret med Damper »Carmen« af København på Rejse fra København til Tyne i Ballast, kan meddele følgende angående samme Skibs Minesprængning i Skagerak, ca. 28 Kvartmil syd for Lister:

Jeg lå i min Køje, da Ulykken skete ca. Kl. 11 om Natten mellem den 2. og 3. Februar, og blev vækket ved, at Vandet strømmede ned i Lukafet. Jeg løb straks ud på Dækket for at komme i Redningsbådene, men blev stoppet af Materiel, der ved Sprængningen var kastet hen over Forskibet. Der var intet andet for mig at gøre end at springe over Bord. Jeg fik fat i en Planke, og efter at have været i Vandet ca. 20 Min. kom jeg op på en kærtret Redningsbåd. Nogen Tid efter så jeg en Luge komme drivende, hvorpå der lå en Presenning. Jeg sprang da ud i Vandet igen for at sikre mig denne til at skærme mig for Kulden, hvorefter jeg atter klavrede op på Redningsbåden. Ca. 9 Timer efter Katastrofen kom S/S »Halfdan« af København til Stede og tog mig op.

Hvad angår den øvrige Besætning, da er det mig umuligt at opgive, hvorvidt nogen af den er kommet i Redningsbådene, da det kun varede ca. 2 Min., inden Skibet sank. Da jeg sad på Redningsbåden, så jeg flere af Besætningen svømme rundt omkring og var bl. a. i Forbindelse med Kaptajn Iversen, der anmodede mig om at hjælpe til med at rette en Redningsbåd, men det var mig umuligt at føre Båderi, hvorpå jeg sad, frem til ham. Det sidste, jeg hørte til Mandskabet, var en Fløjte, som sandsynligvis har hid rørt fra en af Styrmandene, der var i Besiddelse

af en Fløjte.

Efter min Opfattelse er der vist ingen af det øvrige Mandskab reddet.

Jeg kan iøvrigt meddele, at Redningsmateriellet var i fuldkommen Orden, samt at Bådene var udsvingede.

Dette er, hvad jeg kan meddele om S/S »Carmen«s Minesprængning.

København, den 5. Pebruar 1919.

H. P. Petersen, Matros.

Den fremlagte Rapport blev oplæst og gennemgået med Matros Petersen, der i et og alt henholdt sig til det heri angivne.

Han tilføjer, at han straks, efter at han var kommen i Vandet, så en Damper, der gik i østlig Retning. Medens Kaptajnen lå i Vandet, bad han Komparenten praje Damperen. Komparenten råbte da så højt, han kunde, til han blev hæs; men dette hørtes ikke på Damperen. Han mener, at denne var ca. 3 Kvartmil borte uden dog at kunne udtale sig bestemt herom. Komparenten anser det for givet, at det må være en Mine, der har forårsaget Ulykken.

Søforhøret sluttet. Retten hævet.

Barken »Frida« af Fredericia,

beskudt og opbrændt i Nordsøen den 13. August 1918 på Rejse fra Kragerø til W. Hartlepool med 178 Stkr. Pitprops. 7 Omkomne.

Uddrag af Søforklaring, afgivet i kgl. dansk Konsulat i Newcastle i Anledning af Sænkning af Barken »Frida« i Nordsøen den 13. August 1918. Fremstår Letmatros Anker Steen Christensen, der forklarer:

Vejret var klart, næsten stille med så lidt Vind, at Skibet knapt kunde styre. Vi opdagede først Ubåden, da Beskydningen begyndte Kl. ca. 3Vs Eftermiddag. Der blev straks braset bak, og alle Mand blev straks kaldt på Dæk og gik i Gang med at sætte Bådene i Vandet. Dette var besørget højst 5 Min. efter, at det første Skud hørtes.

Der affyredes 5 Skud, før jeg gik fra Roret og 3 mere, før vi kom i Bådene; intet traf Skibsskroget, men et traf store Bramfald, som blev skudt over, men blev hængende. Hele Besætningen gik i Bådene, og 2-3 Min. efter at Båden var i Vandet, stødte vi fra Skibssiden. Vi havde fået det meste af vort Tøj med, og Kaptajnen havde Skibets Papirer. Det

næste Skud faldt, efter at Båden var sakket agter ud og var en Snes Fod klar af Skibet; dette traf os og dræbte straks 5 Mand. Niels Christian Andersen sad lige agten for mig og blev fuldstændig revet op af Skudet. Han faldt i Vandet, men blev hængende ved én Åre, hvorfra jeg trak ham ind i Båden; hans Indvolde var synlige, men han levede dog ca. 20 Min. Jeg blev såret i mit højre Lår. Jeg tabte ikke Bevidstheden, men var i første Øjeblik noget forvirret. Båden fyldtes næsten øjeblikkelig med Vand og flød på Korkpuderne og Luftkasserne. Et Skud traf kort efter Skibet forude.

Ubåden kom da hen til os; der var 2-3 Officerer på Broen, disse smilede og syntes velfornøjede, hvilket ikke syntes at være Tilfældet med Mandskabet. Ubåden gik op et Par Hundrede Favne borte og begyndte påny Beskydningen. Det første Skud hørte vi suse lige over Hovedet på os; det gik ind i Kahytten. Beskydningen fortsattes med Skibsåden liggende hjælpeløs mellem Ubåden og Skibet. To Skud traf Skibet. Så ophørte Beskydningen igen, og Ubåden kom hen til os. Matros Jørgensen, der senere døde på Hospitalet, spurgte på Tysk, om man ikke vilde tage os ombord, da vor Båd var fuld af Vand og synkefærdig; men Svaret, der ligeledes afgaves på Tysk, lød på, at dette vilde man ikke.

På Ubåden havde man travlt med at give Lyssignaler, som vi så besvarede i Horisonten, og ca. ¼ Time efter kom en anden Ubåd tilstede. Besætningen gik ombord i »Frida« og satte en lille Jolle i Vandet, hvori Skibets Medicinkiste blev sat med et Par Tæpper, lidt Tøj og et Par Brød; der fandtes allerede et lille Vandanker og hårdt Brød i Båden; derefter satte man Ild på Skibet på tre Steder, og man bragte Jollen hen til os og hjalp os ombord i den, hvorefter de begge fjernede sig.

I Båden var vi da kun de fire, der kom på Hospitalet; alle de andre var døde.

Vi blev næste Morgen mellem 4 og 5 optaget af en engelsk Trawler, der førte os til South Shields.

»Frida« brændte hele Natten, og vi holdt Båden i Læ af det for at få Varme; det brændte, så længe det kunde ses fra Trawleren.

Barken »Albert Høeg« af Odense,

forlist i den svenske Skærgård ved Gøteborg den 14. Februar 1920 på Rejse fra Savannah til Nyborg med 2100 Tons Oliekager; 13 Omkomne.

Udskrift af Domsbogen for Gøteborg Rådhusret vedrørende oven-

nævnte Forlis. - I Retten fremlagdes Rapport, udfærdiget af den ældste af de 4 overlevende, Stewart H. P. Hansen af Esbjerg. Rapporten er sålydende:

Vi forlod Savannah den 15. Januar 1920. Havde god Vind de første 8-9 Dage; derefter korte, hårde Storme, og ved Slutningen af en af disse brasedes noget om Styrbord; 4 Mand af Vagten gik for at klare Brasserne af. Der kom da en Brådsø, der hævede sig over Stordækket. De tre Mand klamrede sig fast på Stedet. Den fjerde vilde formentlig løbe for at holde sig fast ved et eller andet, men så har Søen skyllet ham udenbords. Han fik fat i Loglinen; men da en Mand begyndte at hale ham ind, brast Linen, og Redning var ikke på nogen Måde mulig. Dette skete den 28. Januar 1920 Kl. 9 Emd. Manden var Letmatros Anton Meinertz af Nordby, Fanø.

Derefter forløb Rejsen uden større Hændelser, men under uafbrudt Regn, Sne, Storm og Orkan, til vi fik Norges Kyst i Sigte. Lørdag den 14. Februar 1920 passerede vi Skagen Kl. 12-1 Middag, fik Lods ombord og forsøgte at arbejde os Syd på; men Vinden tiltog i Styrke, så vi ikke kunde komme Syd på. Kaptajnen og Lodsens var formodentlig blevet enige om at søge ned til Gøteborg, og der pressesedes hårdt med Sejl for at nå ned før Aften; men vi tog Land for nordligt og nåede det derfor ikke, og inden vi kom til Vinga, var det mørkt. Fra Stordækket blussedes længe efter Lods, men uden Resultat. Vi styrede derefter bidevind udefter igen ca. ½ Time, så halsedes rundt og styredes opefter Lodsstationen igen; men da var Skibet kommet for langt indad og begyndte at hugge i Bunden, hvilket det gjorde 3 Gange, inden det blev stående. Fartøjet stod støt en kort Stund, og det så ud, som om det vilde blive stående, i hvilket Tilfælde vi kunde være blevet ombord. Derfor hastede ingen med at komme i Bådene; men såvidt jeg erindrer, stod vi alle klar ved Bådene. - Da skete det frygtelige: Fartøjet begyndte at hælde Styrbord over, og i et Øjeblik var det langt under Vandet med begge Sider. Der var ikke Tid til at få Taljerne hugget af, og begge Bådene kæntrede, hvorved alle Mand kom i Vandet, nogle under og nogle ved Siden af Bådene. Vi var 4 Mand, som søgte til Storriggeren, hvor vi forblev hele Natten indtil Kl. 6l/a om Morgenens, da vi blev optaget og ført ind til Vrångø. 2. Styrmand K. Frydendahl fik fat i Mesanriggeren, hvor han holdt sig fast til Kl. 3 om Natten, da han af Udmattelse i den stærke Kulde måtte slippe sit Tag; han faldt i Søen og druknede. Be-

klageligt nok kunde vi ikke bringe ham Hjælp fra Storrigen, da vi selv kun med største Besvær kunde holde os fast. - De tre øvrige overlevende, nemlig Tømmermand T. H. Smidt, Dragør, Matros Carl Johnsson, Småland, og Matros G. Waldén, Gøteborg, bekræftede forannævnte Rapport, hvorefter de alle fire beedigede deres Udsagn.

Endelig skal opføres et Par Eksempler af en noget anden Art.

I den almindelige Bevidsthed står jo de tyske Ubådsførere fra Krigstiden som Repræsentanter for den personificerede Ondskab og Bestialitet, og at dette også i mangfoldige Tilfælde er rigtigt, lader sig ikke nægte; de tidligere nævnte Tilfælde og mange, mange andre taler tilstrækkelig klart i den Henseende. Dog er der også Eksempler på det modsatte, og til Bekræftelse heraf anføres følgende to Tilfælde, der i denne Forbindelse er som Solstrejf over skytung Himmel.

Det skal dog på Forhånd bemærkes:

- 1) Tildragelserne ligger begge to før Februar 1917, idet Ubådenes Instrukser efter den Tid - altså under den uindskrænkede Undervandskrig - formentlig var af en så uhyggelig Art, at al human Optræden, for ikke at tale om Ridderlighed, var udelukket og dermed også enhver Tale om Solstråler.
- 2) Tildragelserne gengives her efter mundtlige Meddelelser fra Deltagere og Øjenvidner. De findes altså ikke i denne Form blandt de tidligere nævnte Søforklaringer. Derved kan muligt en Enkelthed være gengivet noget farvet, da den Slags Begivenheder jo opleves under sjælelig Højspænding; men som Helhed er Begivenhederne autentiske nok. -

En tremastet Skonnert mødte sin Skæbne, en tysk Ubåd, under Skotlands Nordøstkyst. Ladningen var Kontrabande, og altså skulde Skibet sænkes. Dette skete meget hurtigt; dog ikke hurtigere, end at Besætningen kom i Storbåden og klar af Skibet. Man roede op til Ubåden, og på Prajehold spurgte man fra Ubåden, om man manglede noget nødvendigt for en længere Tur over Havet i åben Båd, og da man bekræftede dette under Henvisning til, at Sænkningen var sket så hurtigt, at man så godt som intet havde fået med, beordrede Ubådschefen, at de

skulde have alt, hvad de ønskede af Mad, Klæder, Tæpper, Olietøj, Petroleum o.s.v. Derefter bad Skipperen, om Ubåden vilde slæbe Båden noget nærmere ind til Kysten, da Søen var hård og Situationen altså ikke ufarlig for så lille og skrøbeligt et Fartøj som en Skibsbåd. Hertil svarede Ubådschefen: „Nej, det kan jeg ikke, for det forbyder min Instruks mig. Men hold Kursen N.W. i ca. 3 Timer, så runder De en Pynt; hold derefter Kursen S.W. i ca. 2 Timer, og så vil De finde et Fiskerleje med god Landingsplads, og jeg lover Dem, at det nok skal gå godt. Ad-jøs«! Derefter forsvandt Ubåden; Båden styrede den angivne Kurs, og alt gik, som det var bleven sagt. Men just som Båden vilde gå ind til Fiskerlejet, dukkede den samme Ubåd op klods på Siden, og Chefen råbte nok så gemytligt: »Hallo, Kaptajn, der kan De se, den gik jo fint«! hvortil Skipperen bevæget råbte tilbage: »Kaptajn, De har sænket mit gode Skib og en kostbar Ladning; men De er alligevel en Riddersmand. Må jeg trykke Deres Hånd«, - hvorefter de to Fartøjer gik hver sin Vej. Altså: Ubåden havde usét fulgt efter det lille Fartøj den lange Vej for at være sikker på, at Besætningen nåede velbeholden i Havn.

En dansk Damper, ført af en Fanø-Skipper, blev i den sydlige Del af den engelske Kanal standset af en tysk Ubåd. Kaptajnen beordredes over i Ubåden med Skibets Papirer, hvorefter han fik Besked om, at Skibet skulde sænkes. Han blev imidlertid holdt tilbage i Ubåden som Gidsel, mens Damperen fik tysk Prismandskab - 7 Mand - om Bord. Og nu begyndte »den vilde Jagt«, et Skuespil så eventyrligt, at det synes mere at høre hjemme i Romanernes end i Virkelighedens Verden, og dog var Begivenhederne såre virkelige. I Læ af den danske Damper, der stadig førte det danske Flag, opbragte den tyske Ubåd nu en Række Skibe, men der sørgedes stadig for, at Besætningerne fra de sænkede Skibe i god Behold blev ført over på den danske Damper, der efterhånden antog Karakter af et overfyldt »Herberge for hjemløse«, en «Noahs Ark«, hvor Pladsen efterhånden blev så knap, at selv Søfolk vanskeligt kunde finde sig til Rette. Først da Vand og Proviant var ved at være brugt op, og Skuepladsen for Begivenhederne var trukket ned ad Kap Finisterre (Spaniens Nordvestpynt), gik Damperen helt ind til Kysten, hvorefter Bådene ad flere Gange bjergede samtlige ombordværende i Land, også den danske Kaptajn. Derefter førtes Skibet af det tyske Prismandskab igen til Havs og sænkedes.

Den danske Kaptajns ufrivillige Ophold i den tyske Ubåd i flere Dage var en, selv i Krigstid, meget ejendommelig Situation. Han behandlede i alle Måder hensynsfuldt og havde mange interessante Oplevelser. En Dag med uroligt Vejr gik således to Dampere forbi, uden at Ubåden gjorde Mine til at foretage sig noget for at sænke dem. På den danske Kaptajns Spørgsmål om, hvorfor disse Skibe ikke skulde sænkes, skønt de førte Kontrabande ligesåvel som hans, svarede Ubådsføreren: »Søen er så urolig, at der vil være Fare for Besætningen, når den skal i Bådene, og hvis vi under disse Forhold vilde sænke Skibene, vilde vi handle både uforsvarligt og i direkte Modstrid med de Ordre, som de tyske Ubåde har«. Da den danske Kaptajn gik fra Borde, udtalte den tyske Ubådschef: »Jeg beklager, at jeg har været nødsaget til at handle, som jeg har gjort; men Krigens Lov er jo hård, og den må vi respektere, selv om vi derved kommer til at optræde hårdhændet; det véd jeg, De kan og vil forstå, Kaptajn. Og dermed Farvel«! De to skiltes som Venner, og den danske Kaptajn uden Bitterhed, og det formede sig således for dem, at de begge, før Krigen sluttede, fandt deres fælles Grav på det store Hav, der, ikke mindst under Krigen, var Vidne til så mange storslåede Beviser på Sømandens Mod og Selvfornægtelse.

Af de først anførte 7 Eksempler vil det tilstrækkelig tydeligt fremgå, at det var hårde Vilkår, Krigen bød den danske Sømandsstand, og så kan der endda ikke skaffes Beretning om de allerhårdeste Episoder fra Havet, da de, der skulde berette om dem, er tavse og sover den lange Søvn i deres våde Grav.

Ifølge den forannævnte Samling Søforklaringer udgør Antallet af krigsforliste danske Skibe ialt 324, og Antallet af de derved omkomne danske Søfolk er 702. Disse Tal kan måske synes små i Sammenligning med tilsvarende Tal fra de krigsførende Lande; og dog repræsenterer de, ikke mindst i Betragtning af, at Danmark jo ikke var aktiv Deltager i det store Opgør, en mægtig Sum af Sorg og Lidelse. Efter Krigen har man derfor i Følelsen heraf rundt om i Landets Søfartsbyer rejst Mindesmærker for dem, der blev derude. Blandt disse Byer er altså også Nordby, Fanø, og Hensigten med denne Redegørelse her i Årsskriftet er da denne: at sætte et varigt Minde for vore tabte Søfolk ud fra den Betragtning, at ikke alene deres Hjemstavn og deres By skylder at minde dem i Taknemmelighed, men tillige hele vort Folk, da deres Ind-

sats blev ydet i en for vort Fædreland trang Tid.

De 20 i Nordby, Fanø, hjemmehørende ved Krigsforlis omkomne Søfolk er følgende:

1. Svend L. Svendsen, 58 År, Fører af Sejlskibet »Sofie« af København, omkom i Vesterhavet i April 1917, formentlig ved Minesprængning. Besætning, Skib og Ladning forsvandt sporløst. Ugift. Søn af Skipper Svend L. Svendsen af Nordby, Fanø.
2. Morten J. Lauridsen, 52 År, Fører af Sejlskibet »Albert Høeg» af Odense. Omkom den 14. Februar 1920 ved Forlis ved Vinga Fyr i den svenske Skærgård under Forsøg på at omsejle Minefeltet på Hertas Flak. Efterlader Enke Fanny Nielsen og 6 Børn.
3. Niels H. Clausen, 46 År, Fører af Dampskibet »Helene« af København. Dræbtes den 24. August 1918 ved et Luftbombardement af Rouen, i hvis Havn Skibet lå. Efterlader Enke Anna Winther og 6 Børn.
4. Mads L. Nielsen, 43 År, Fører af Dampskibet »Lindeskov« af København. Omkom i Vesterhavet i Marts 1918 formentlig ved Minesprængning. Passagerer, Besætning, Skib og Ladning forsvandt sporløst. Efterlader Enke Anna Hansine Oldefar og 4 Børn.
5. Niels Iversen, 42 År, Fører af Dampskibet »Carmen« af København. Omkom ved Minesprængning i Skägerak den 2. Februar 1919. Efterlader Enke Ane Mathea Pedersen og 1 Barn.
6. Hans P. Mikkelsen, 36 År, Fører af Dampskibet »Johanne« af København. Omkom ved Minesprængning i Vesterhavet den 23. April (Påskedag) 1916. Efterlader Enke Cecilie Jensen og 2 Børn.
7. Morten M. Danielsen, 31 År, Fører af Sejlskibet »Clara E« af New York. Omkommen formentlig ved Minesprængning i November 1919 i Vesterhavet, hvor Besætning, Skib og Ladning forsvandt sporløst. Ugift. Søn af Husejer J. Danielsen, Nordby, Fanø.
8. Niels H. Jessen, 56 År, Styrmand på Sejlskibet »Albert Høeg« af Odense. Omkom den 14. Februar 1920 ved Forlis ved Vinga Fyr i den svenske Skærgård under Forsøg på at omsejle Minefeltet på Hertas Flak. Efterlader Enke Anna Nielsine Mortensen og 7 Børn.
9. Anders J. Jeppesen, 50 År, 1. Styrmand på Dampskibet »Carmen« af København. Omkom ved Minesprængning i Skagerak den 2. Februar 1919. Efterlader Enke Hedvig Jensen og 4 Børn.
10. Niels P. Winther, 29 År, Styrmand på Dampskibet »Stella« af Es-

bjerg. Omkom i Biscayabugten den 5. November 1915 under Forsøg på at indbjerge en Redningsbåd. Ugift. Søn af Skibsreder P. N. Winther, Nordby, Fanø.

11. Niels M. Nielsen, 24 År, Styrmand på Sejlskibet »N. P. Kirch« af Helsingør. Drukede i Kattegat den 24. Maj 1918 på Rejse fra Helsingør til Varberg. Efterlader Enke Anna Cathrine Lauridsen og 1 Barn.
12. Niels Anton Pedersen, 26 År, 2. Styrmand på Dampskibet »Carmen« af København. Omkom ved Minesprængning i Skagerak den 2. Februar 1919. Efterlader Enke Johanne Mathiasen.
13. Hans Søbygård, 24 År, Styrmand på Galeasen »Østen« af Nykøbing S., der forsvandt sporløst i September 1915 på Rejse fra Malmø til England. Antagelig minesprængt eller torpederet. Ugift. Søn af Toldkontrolør Th. Søbygård af Esbjerg.
14. Hartvig Christiansen, 20 År, Matros på Barkskibet »Kylemore« af Odense, som var tvangsbefragtet af U. S. A. Styrkede ned fra Storåen og dræbtes den 11. Marts 1919. Begravedes først i New York, men førtes senere hjem og begravedes på Nordby vestre Kirkegård. Ugift. Søn af Skibsfører J. Christiansen, Nordby, Fanø.
15. Anton B. Meinertz, 18 År, Matros på Barkskibet »Albert Høeg« af Odense. Blev i Atlanterhavet skyllet over Bord og druknede den 28. Januar 1920. Ugift. Søn af Skibsfører H. Th. Meinertz, Nordby, Fanø.
16. Karl L. Christensen, 18 År, Matros på Sejlskibet »Albert Høeg« af Odense. Omkom den 14. Februar 1920 ved Forlis ved Vinga Fyr i den svenske Skærgård under Forsøg på at omsejle Minefeltet på Hertas Flak. Ugift. Søn af Skibsfører N. J. Christensen af Esbjerg.
17. Harald B. L. With, 41 År, Hovmester på Damperen »Margrethe« af København. Omkom ved Torpedering i Vesterhavet den 31. Oktober 1917. Efterlader Enke Karen Thygesen og 3 Børn.
18. Hans Rindby, 28 År. Hovmester på Dampskibet »Rosborg« af København. Omkom ved Beskydning af en tyskU-Båd i Vesterhavet den 3. Marts 1917. Ugift. Søn af Skibsfører S. H. Rindby, Esbjerg.
19. Jens M. Hansen, 17 År. Kok på Dampskibet »Dana« af København. Omkom ved Torpedering i Vesterhavet den 9. Juni 1917. Ugift. Søn af Bådfører Jens C. Hansen af Nordby, Fanø.
20. Christian E. Toft, 37 År. Fører af Motorkutteren »Ægir« af Esbjerg. Omkom ved Minesprængning under Fiskeri i Vesterhavet den 6. April 1917. Efterlader Enke Anna Nielsine Nielsen og 8 Børn.

